

ahven.net

*"KALATALOUDEN KESKUSLIITTO - HYVINVOIVAT
KALAVEDET JA KESTÄVÄ KALASTUS"*

Yhteisaluelain uudistus ja osakaskuntien yhdistäminen (?)

Rasmus Åkerblom
lakimies
Kalatalouden keskusliitto

Sisältö

- Yhteisaluelain uudistaminen
 - Uudistuksen tämänhetkinen tilanne.
- Osakaskunnan päätöksenteko yhdistymisten keskiössä
 - Mitä ja kuinka päätetään?
 - Pahimmat sudenkuopat?
 - Miten valmistautua ongelmiin käytännössä?
- Ellei yhdistyminen ole vaihtoehto?
- Vesialueen omistamisen kehittämishanke (VOKE)
 - Tausta ja tarkoitus
 - Mitä yhdistymistä mieltävän kannattaa huomioda?
- Vuoden 2025 hanke (VOKE 2)

Yhteisaluelain uudistaminen

- Luonnos oli lausuntokierroksella 22.8.2025 asti.
- Täydentävä lausuntopyyntö yhteisaluelain muutoksesta oli lausunnolla 7.11.2025 asti.
- Etäosallistuminen kokouksiin tärkein ehdotus.
- Hyvin rajattu uudistus.

Pääkohdat

- Yhteisaluelakiin esitetään lisättäväksi säännökset, joiden nojalla osakaskuntien kokouksiin olisi mahdollista osallistua myös etänä, tietoliikenneyhteyden ja teknisen apuvälineen avulla.
- Lisäksi tarkennuksia terminologiaan sekä muutoksia viittaussäännöksiin.
- Toteutuessaan erityisesti osakaskunnan kokousta koskevaa sääntelyn uudistus.

Uudistuksen tausta

- Pääministeri Orpon hallitusohjelmaan, jaksoon “kotimaisen kalan kulutus nousuun”, on kirjattu yhteisaluelain uudistaminen osakaskuntien
 - yhdistämistoimitusten edistämiseksi,
 - etäkokousten mahdollistamiseksi ja
 - osakkaiden tasapuolisen kohtelun parantamiseksi.
- Kiinteistörekisteriin merkittyjen kalastusoikeuksien omistajien omaisuuden suojaa esitetään lisäksi vahvistettavaksi.

Mille kaikelle olisi ollut tarvetta?

- KKL:n näkökulmasta yhteisaluelaki olisi ollut laajemman tarkistamisen tarpeessa.
 - Kuvaavaa on että, valmistelun alkuvaiheessa annettu lausunto on noin neljä kertaa pidempi kuin lausunnolla ollut ehdotus.
- Nyt ehdotetut muutokset eivät ratkaise esimerkiksi osakaskunnan osakkaiden tuntemista koskevia kysymyksiä.
 - Osakaskunnat ainoa yhteisömuoto jolla ei ole suoraa pääsyä omien osakkaittensa tietoon kuin maksusta.
- Toteutuessaan erityisesti osakaskunnan kokousta koskevaa sääntelyn uudistus.

Ajantasainen lainsäädäntö ei kuitenkaan tee autuaaksi

- Vesialueiden omistaminen koskettaa noin 1,5 miljoonaa suomalaista. Toimitsijoista on kuitenkin iso puute!
- Ihmiset ja aktiiviset tekijät ovat osakaskunnan tärkein resurssi!
- Hoitokuntien jäsenten ei tarvitse olla osakkaita.
- Keitä voisi aktivoida mukaan?
- Mahdollisuus käyttää toimitsijamallia.
- Päivittäkää säännöt vastaamaan nykypäivää. Malleja löytyy ahven.netistä

Osakaskunnan päätöksenteko yhdistymisten keskiössä

Mitä ja kuinka päätetään?

- Yhdistämispäätös: Osakaskuntien yhdistäminen edellyttää osakaskuntien kokouksissa tehtyä päätöstä yhdistymisestä ja yhdistymissopimuksen laatimista.
- **Yhteisten alueiden yhdistämistä** varten osakaskunnan päätöksen tekemiseen vaaditaan, että päätöstä kannattaa vähintään kaksi kolmannelta äänestykseen osaa ottaneiden yhteisestä äänimäärästä ja vähintään yksi kolmannes äänestäneistä osakkaista, jos päätös tarkoittaa.

Pahimmat sudenkuopat?

- Tiedottaminen - ymmärrys - hyväksyttävyys
- Kutsuminen - miten se tehtiinkään? -> **Säännöt ja yhteisaluelaki**
 - Osakaskunnan kokouksesta tiedotetaan kaikille osakkaille lähetettävällä kirjeellä tai siitä annetaan tieto muulla tavoin todisteellisesti. Kokouskutsu voidaan antaa myös siten, että kokouksesta kuulutetaan yhdessä tai useammassa paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja ilmoitetaan kirjekortilla niille toisesta kunnasta oleville osakkaille, joiden osoite on tiedossa.
- Osakaskunnan kokouksessa saadaan päättää vain niistä asioista, jotka kokouskutsussa on mainittu.
- Unohdetaan, että osakaskunnan päätösvaltaa käyttää osakaskunnan kokous.
 - Hoitokunnan tehtävänä on huolehtia osakaskunnan päätösten valmistelusta ja täytäntöönpanosta sekä muusta käytännön toiminnasta.

Miten valmistautua ongelmiin käytännössä?

- Tiedottaminen - ymmärrys - hyväksyttävyys
- Säännöt - onko niitä?
 - Miltä ajalta säännöt ovat?
 - Kuinka hyvin ne vastaavat yhteisaluelakia?
 - Mitä kutsumisesta sanotaan?
- Osakasluettelo
 - Miten ajantasainen se on?
- Kokouskäytänteet, tuntekaa sääntönne ja yhteisaluelaki
 - Rutiinien tarve, kun tulee yllättäviä tilanteita.

Mutta jos edellä esitetty ei ole vaihtoehto?

- Tehtävien siirtäminen on yksi mahdollisuus, mikäli on vaikeaa löytää osakaskunta-aktiiveja.
- Osakaskunta voi halutessaan siirtää kalatalousalueen hoidettavaksi osan tai kaikki kalastuksen järjestämiseen ja kalakantojen hoitoon liittyvät tehtävänsä kalastuslain 121 § nojalla.
- Toimintaa voidaan järkeistää kokoamalla toimintoja vesialueella keskitetysti yhdelle yhteisölle. Sopimusoikeus antaa osapuolille suhteellisen vapaat kädet laatia tarpeellisia sopimusehtoja.
- Kalavedet voidaan vuokrata kaupalliselle kalastajalle, yhteisölle, yksityishenkilölle, kalastusyhdistykselle, yritykselle tai toiselle osakaskunnalle.

Vesialueen omistamisen kehittämishanke (VOKE)

- Kalatalouden Keskusliiton (KKL) toteutti vuonna 2024 hankkeen, jossa selvitettiin vesialueiden omistusrakenteiden kehittämis- ja yhdistämistarpeita valtakunnallisesti Suomessa.
- Selvityksessä arvioitiin maakuntatasolla vesialueiden käytännön yhdistämistarve, yhdistämisistä saatava hyöty suhteessa kustannuksiin sekä vaihtoehtoiset tavat tehostaa vesialueiden hoitoa.
- Hanke toteutettiin eduskunnan valtiovarainvaliokunnan myöntämällä määrärahalla ja raportti löytyy KKL:n [sivuilta](#).

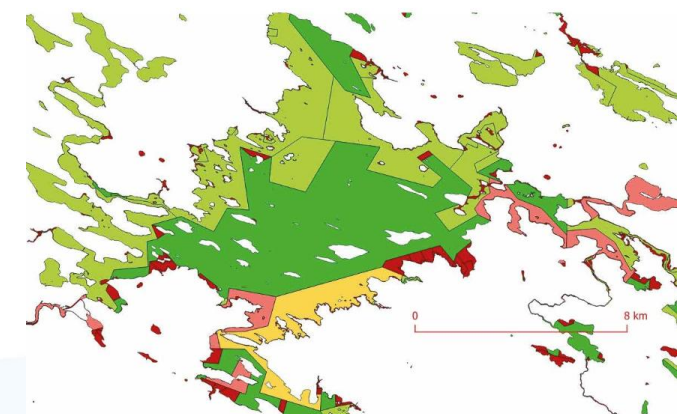
Kenen toimesta ja miksi?

- VOKE-hankkeen käytännön työn teki KKL:n henkilöstö Risto Vesan johdolla yhteistyössä keskusliiton alueellisten jäsenjärjestöjen, kalatalousalueiden sekä Maanmittauslaitoksen kanssa.
- Hankkeen tavoitteena tuottaa tietoa päätöksenteon tueksi ja nostaa esille alan toimijoiden havainnot.
- Mikään avaimet käteen ratkaisua tämä selvitys ei tarjoa, kun tavoite on ollut avata tarpeita koko maan tasolla.

VOKE -
Vesialueen omistuksen
kehittämishanke 2024
- Hankeraportti

Risto Vesa, Kalatalouden Keskusliitto

Keskeisimmät havainnot - 1

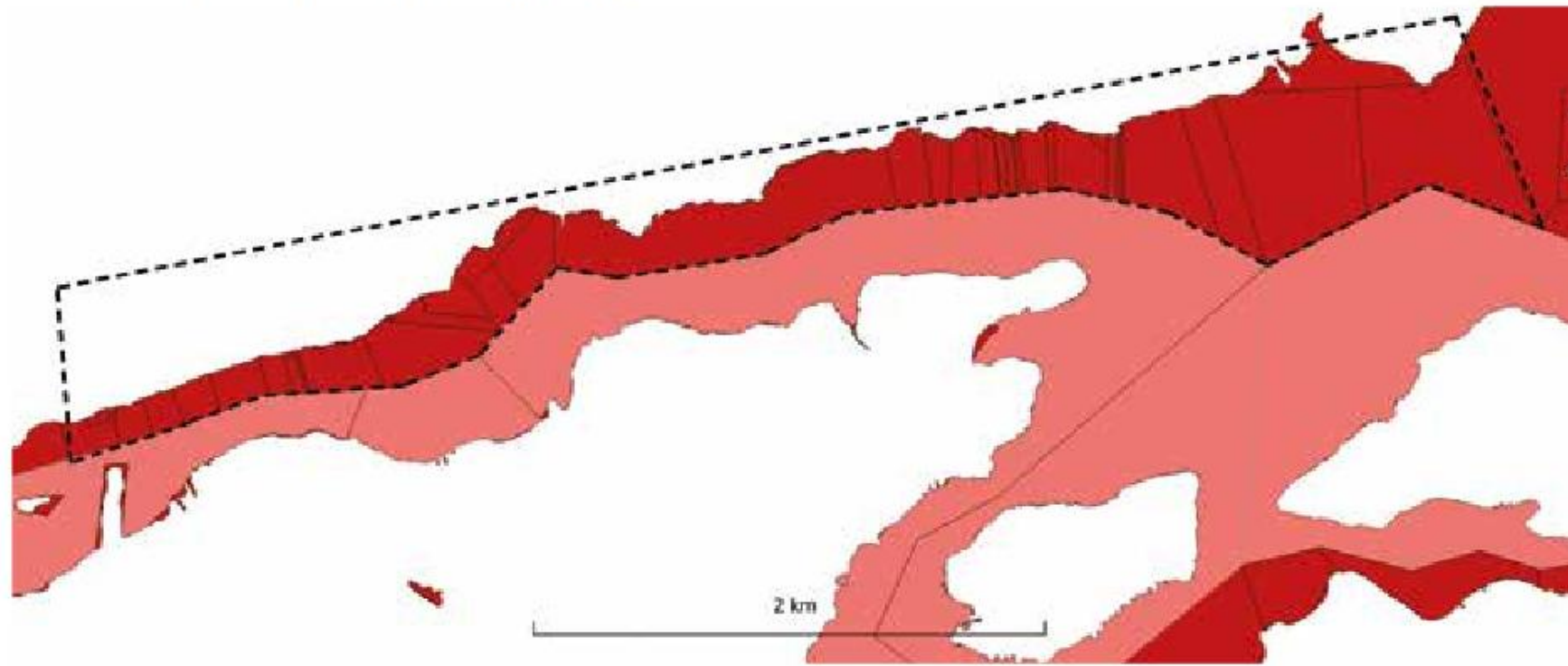
- **Yhdistämistarve:** Suomessa on suuri tarve vesialueiden omistusyksiköiden yhdistämiselle. Pienet yksiköt ja toimijoiden ikääntyminen heikentävät toiminnan edellytyksiä.
- **Keskeisimmät hyödyt:** Suuremmilla osakaskunnilla on paremmat mahdollisuudet hoitaa ja kehittää vesialuetta sekä kalakantoja. Hallintokulut pienenevät suhteellisesti, ja suuresta omistajajoukosta on helpompi löytää toimijoita.
- **Kalastusmahdollisuudet:** Yhdistämisen myötä kalastusmahdollisuudet laajenevat ja monipuolistuvat, mikä voi parantaa osakastilojen arvoa ja mahdollistaa monipuolisemmat kalastusluvut.

Keskeisimmät havainnot - 2

- **Esteet:** Yhdistämistoimitusten esteinä ovat usein vähävaraisilla osakaskunnilla Maanmittauslaitoksen toimituskustannukset ja yleisemmin osakkaiden yhteisen tahtotilan puute.
- **Rahoituksen ja tuen tarve:** Hanketoiminnasta on erinomaisia kokemuksia.
- Tarjolla on merkittäviä etuja, mutta se vaatii niin **resursseja** kuin **osakkaiden sitoutumista**.

Ei ole olemassa yhtä ratkaisua

Kuvassa on Kirjalansalmen pohjoisrantaa Kaarinan kunnassa, jossa noin 6 km:n pituisella rantaviivalla on tiloja ja osakaskuntia yhteensä 34 kpl, niiden pinta-ala on yhteensä 188,95 ha, josta osakaskuntien (14 kpl) vesialuetta 87,6 ha ja tilojen (20 kpl) 101,35 ha.

ahven.net

Miten havaittuihin tarpeisiin voitaisiin vastata?

- Hankkeet toteuttamaan laajoja vesialueiden yhdistämisiä.
 - Hankemuotoinen toiminta, kuten tänään myöhemmin tulemme kuulemaan, on jo näyttänyt toimivuutensa merkittävien yhdistämistoimitusten toteuttamisessa.
 - Hankkeiden rakentamisen esteitä on raivattava, rahoitusrakenne on selkeytettävä ja on luotava toimintatapa pitkäaikaiselle hankkeiden sarjalle. Aiempien hankkeiden perusteella voidaan huomata, että toteutuakseen yksittäisen hankkeen tulee toimia useampia vuosia.

Miten havaittuihin tarpeisiin voitaisiin vastata?

- Haastatteluiden ja kyselyiden avulla kerätyn aineiston pohjalta VOKE -hankkeessa tehtiin maakunnalliset vesialueiden yhdistämistoimituksista esitykset.
 - Hankkeen esityksissä noin 360 vesialueiden omistusyksikköä muuttuisi yhdistämistoimituksin 25:ksi vesialueiden osakaskunnaksi. Toimituksella olisi vaikutusta noin 49 500 osakastilaan. Toimitusten hinta maanmittauslaitoksen vuoden 2024 hinta-asetuksen mukaan laskettuna olisi 301 840 euroa.
- Tekojärvien erityiskysymykset.
 - Laki (451/1988) vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä.

Miten työtä jatkettiin vuonna 2025?

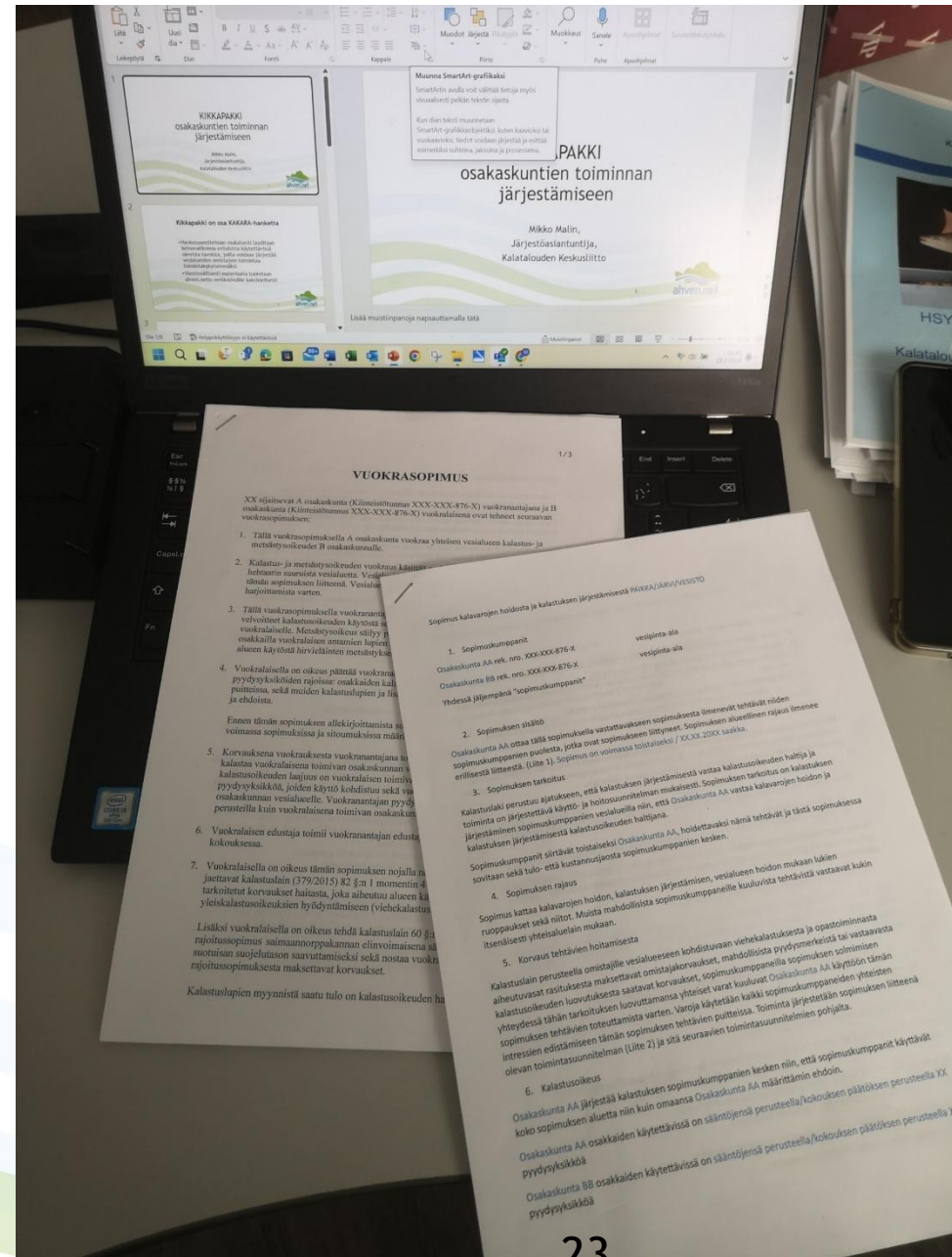
- Sopimusmallien kartoitus
- Muiden toimintamallien selvittäminen
 - Ostot, myynnit / kiinteistöjärjestelyt laajemmin
 - Yhdistykset ja sopimusratkaisut
- Pitkään toimineiden nykyjärjestelmän ulkopuolisten ratkaisujen selvittelyä?
- Aikaisempien hankkeiden hyvien käytänteiden koostaminen kaikkien saataville.

Joitakin huomioita vuodelta 2025

- Sopimusvapaus.
- Suulliset ikivanhat sopimukset - enemmän sääntö kuin poikkeus.
- Sopimusten sisältö ja todellisuus eivät kohtaa.
- Lakisääteiset tehtävät harvoin keskiössä.
- Kalastus- ja metsästysluvat eivät riitä pitkälle.
- Osallistuminen päätöksentekoon, onko sitä järjestetty?
- Sopimuksia ei synny ilman yhteistä tahtoa.

Oliko teillä malleja?

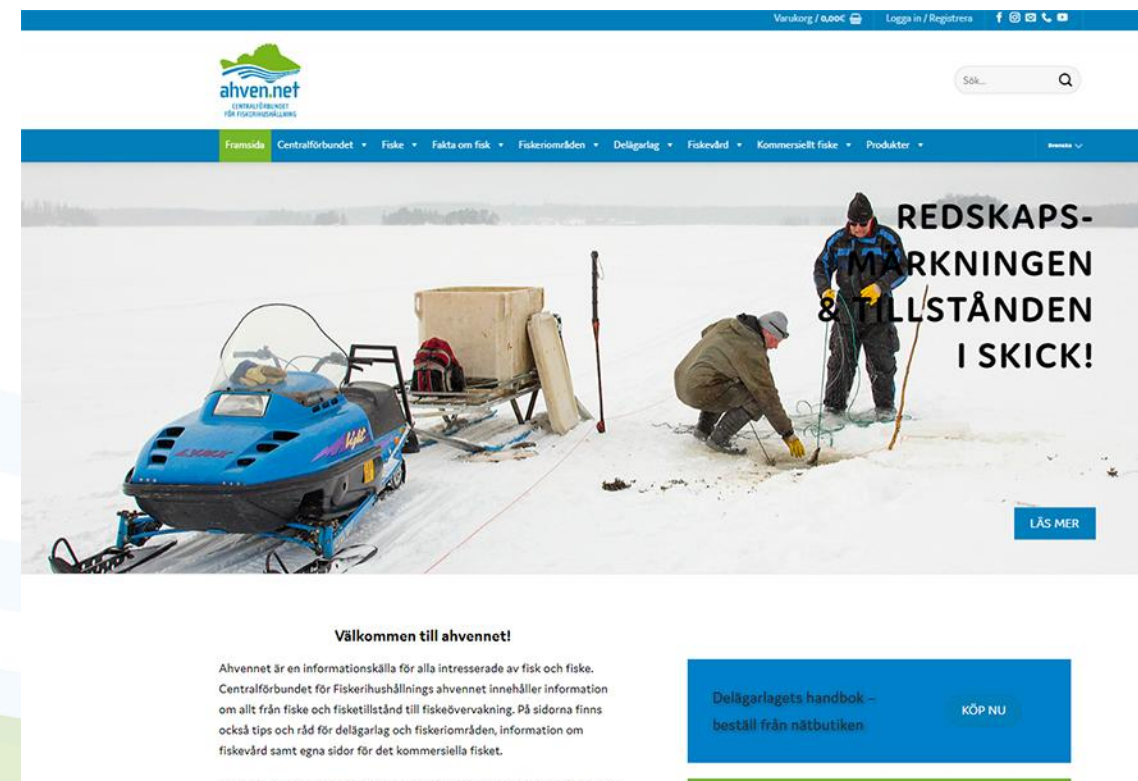
- Meillä on tiettyjä malleja.
- Käytännössä jokainen tilanne ja tarve on erilainen.
- Tämä tarkoittaa muokkaamista.
- Koska on otettava huomioon lainsäädäntö ja työ vaatii sekä aikaa että vaivannäköä, tämäkään ei ole ilmaista.

Löydä teille sopiva malli - me olemme täällä teitä varten!

Instagram

ahven.net

*”KALATALOUDEN KESKUSLIITTO -
HYVINVOIVAT KALAVEDET JA KESTÄVÄ
KALASTUS”*